

Q V A T V O R E V A N G E L I A , A D V E T V S T I S S I M O R V M
 E X E M P L A R I V M L A T I N O R V M F I D E M , E T A D
 G R A E C A M V E R I T A T E M A B E R A S M O R O T E
 R O D A M O S A C R A E T H E O L O G I A E P R O F E S
 S O R E D I L I G E N T E R R E C O G N I T A .

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ
 ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

EVANGELIVM SECUNDVM
 MATTHAEVM.

ΒΙΒΛΟΣ γινε
 σιως ΙΗΣΟΥ ΧΡΙ
 ΣΤΟΥ, Η ΟΥ ΔΑ
 ΒΙΔ, Η ΟΥ ΑΒΡΑ
 ΑΜ, ΑΒΡΑΑΜ ΕΙ
 ΓΧΥΝΗΣΗΜ Τ' ΙΣΑ

ΑΚ. ΙΣΑΑΚ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΑΚΩΒ, ΙΑΚΩΒ
 ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΟΥΔΑΜ, ΚΑΙ ΤΥΣ ΑΔΕΛ
 ΦΟΥΣ ΑΥΤΟΥ, ΙΣΤΕΡΑΣ ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΦΑ
 ΡΕΣ, ΟΙ ΤΗΜ ΖΑΡΑ, ΕΚ ΟΥ ΔΑΜΑΡ, ΦΑΡΕΣ ΔΕ,
 ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ Τ' ΕΣΡΩΜ, ΕΣΡΩΜ ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ
 ΤΗΜ ΑΡΑΜ, ΑΡΑΜ ΔΕ ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΑΜΙ
 ΝΑΔΑΒ, ΑΜΙΝΑΔΑΒ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ Τ' ΝΑΑΣΟ
 ΟΝ, ΝΑΑΣΟΝ ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ Τ' ΣΑΛΜΩΝ,
 ΣΑΛΜΩΝ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΒΟΟΣ, ΟΥ ΕΚ ΟΥ ΡΑ
 ΧΑΒ, ΒΟΟΣ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΟΒΕΔ, ΕΚ ΟΥ
 ΡΟΥΘ, ΟΒΕΔ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΕΣΣΑ, ΙΕΣΣΑ
 ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΔΑΒΙΔ ΤΗΜ ΒΑΣΙΛΕΑ
 ΔΑΒΙΔ Η Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΣΟ
 ΛΟΜΩΝΑ ΕΚ ΟΥ ΤΩ ΟΥΡΙΟΥ, ΣΟΛΟΜΩΝ ΔΕ,
 ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ Τ' ΕΣΟΟΑΜ, ΕΣΟΟΑΜ Η, ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ
 ΤΗΜ ΑΒΙΑ, ΑΒΙΑ ΔΕ, ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ Τ' ΑΣΑ, ΑΣΑ
 Η, ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΩΣΑΦΑΤ, ΙΩΣΑΦΑΤ Η,
 ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΩΡΑΜ, ΙΩΡΑΜ Η, ΕΓΕΝ
 ΝΗΣΗΜ ΤΗΜ

Iber generatio
 nis Iesu Christi
 filij David, Filij
 Abrahā, Abra
 ham genuit Isa
 ac. Isaac autē, ge
 nuit Iacob. Ia

cob autē, genuit Iudā, & fratres eius.
 Iudas autē, genuit Phares, & Zarā,
 e Thamar. Phares autē, genuit Es
 rom. Esrom autē, genuit Aram. Arā
 autem, genuit Aminadab. Amina
 dab autē, genuit Naasson. Naasson
 autē, genuit Salmon. Salmon autē,
 genuit Boos, e Rhachab. Boos autē,
 genuit Obed, e Ruth. Obed autē,
 genuit Iesse, Iesse autē, genuit David
 regem. David autē rex, genuit So
 lomonem, ex ea q̄ fuerat uxor Vrie.
 Solomon autem, genuit Roboam.
 Roboam autē, genuit Abiam. Abia
 autem, genuit Afa. Afa autem, ge
 nuit Iosaphat. Iosaphat autem, ge
 nuit Ioram. Ioram autem, genu
 A it Ozia.

σεν τὸν ὀζίαμ, ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωάθαμ. ἰωάθαμ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἄχαζ. ἄχαζ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἔζεκιὰμ, ἔζεκιὰς δὲ, ἐγέννησεν τὸν μανασῆμ, μανασῆς δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἀμὼμ. ἀμὼμ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἰωσίαμ, ἰωσίας δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἰεχονίαμ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ ᾧ μετοικεσίας βαβυλῶνος, μετὰ δὲ πλὴν μετοικεσίαμ βαβυλῶνος, ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν σαλαθιήλ, σαλαθιήλ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ζοροβάβελ, ζοροβάβελ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἄβιούδ, ἄβιούδ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἐλιακίμ, ἐλιακίμ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἄζωρ, ἄζωρ δὲ, ἐγέννησεν τὸν σαδώκ, σαδώκ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἄχιώ, ἄχιώ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἐλιούδ, ἐλιούδ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἐλάζαρ, ἐλάζαρ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ματθάμ, ματθάμ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἰακώβ, ἰακώβ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἰωσήφ, τὸν ἄνδρα μαρίας, ὃς ἦν ἐγεννήθη ἸΗΣΟΥΣ, ὁ λεγόμενος ΧΡΙΣΤΟΣ. πᾶσαι δὲ αἱ γενεαὶ, ἀπὸ ἄβραάμ ἕως δαβὶδ γενεαὶ δεκά τεσσαρες, καὶ ἀπὸ δαβὶδ ἕως ἐπιμερκισίας βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκά τεσσαρες, καὶ ἀπὸ ἐπιμερκισίας βαβυλῶνος ἕως τῆς ΧΡΙΣΤΟΥ γενεαὶ δεκά τεσσαρες.

Τοῦ δὲ ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ἡ γέννησις οὕτως ἦν, μνησθῆναι ἵνα γινώσκῃς ὅτι μητέρα αὐτοῦ μαρίας ἔθετο ἰωσήφ, πρὶν ἢ σωθεῖν αὐτὴν, εὐρέθη γὰρ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν ἁποκτείνειν, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσει αὐτὴν. ταῦτα δὲ αὐτῆς ἐνθυμώμενος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῆς λέγων, Ἰωσήφ ἦσθ, δαβὶδ μή φοβηθῆς παρὰ λαβῆν μαριὰμ πλὴν γυναικά σου, τὸ γινώσκον αὐτὴν γεννηθῆναι ἐκ πνεύματος ἁγίου. τότε ὄσκησεν ἰωσήφ, καὶ ἔλαβεν αὐτήν ὡς γυναῖκα ἑαυτοῦ, ὡς ἐλάτῃς ἡ ἐπιμερκισίας βαβυλῶνος, ἕως τῆς ΧΡΙΣΤΟΥ γενεαὶ δεκά τεσσαρες.

it Ozias. Ozias autem, genuit Ioatham. Ioatham autem, genuit Achas. Achas autem, genuit Ezechiam. Ezechias autem, genuit Manasse. Manasse autem, genuit Amon. Amon autem, genuit Iosiam. Iosias autem, genuit Iechoniam, & fratres eius in demigratione in Babylonē. Porro post demigrationē in Babylonē, Iechonias genuit Salathiel, Salathiel autem, genuit Zorobabel. Zorobabel autem, genuit Abiud. Abiud autem, genuit Eliacim. Eliacim autem, genuit Azor. Azor autem, genuit Sadowc. Sadowc autem, genuit Achim. Achim autem, genuit Eliud. Eliud autem, genuit Eleazar. Eleazar autem, genuit Matthan, Matthan autem, genuit Iacob, Iacob autem, genuit Ioseph, maritū Mariæ, ex qua genit⁹ fuit Iesus, ille qui dicitur Christus. Vniuersæ itaque generationis, ab Abraham usque ad Dauid, generationes quatuordecim, & a Dauid usque demigrationem in Babylonem generationes quatuordecim, & a demigratione in Babylonē usque ad Christum generationes quatuordecim. Christi uero natiuitas sic fuit. Cum mater eius Maria desponsa esset Ioseph, priusquam congressi fuissent, deprehensa est grauidæ spiritu sancto. Porro Ioseph maritus eius, quoniã erat uir iustus, & nolens illum diffamare, uoluit danculū ab ea diuertere. Hæc autem cum in animo perferret, ecce angelus dñi in somnis uisus est illi dicēs, Ioseph fili dauid, ne metuas ad iungere tibi Mariã uxore tuã. Nam quod in illa conceptū est, a spū sctō pfectū est. Pariet autem filiū, & uocabis nomē eius Iesus, is enim saluū faciet populum suū, a peccatis suis. Porro totū hoc factū est, ut impleretur id quod dictum fuerat, a dño per prophetam

ἔπροφήτευσεν, λέγωντας, ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γα
 ρυῖ ἐξῆσθε τέξεται ἡμῶν, καὶ καλέσεται τὸ ὄνομα
 αὐτῆς ἑμμανουήλ, ὃ ὄζει μεθερμηνεύεται μουρ
 μεδὲ ἡμῶν ὁ θεός. δι' ἐργασθεὶς ἡ ἰωσηφ ἀπὸ τῆ
 ἑπταετηρείου ἔως προσέταξε μὲν αὐτῷ ὁ ἀγγελ
 ος κυρία. Ἐπειδὴ ἐλάβη τὴν Γωαῦκα αὐτῶν,
 Ἐπειδὴ ἐγέννησεν αὐτῷ, ἕως οὗ ἔτεκεν τὸν
 ἡγῶν αὐτῆς, τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσεν τὸ
 ὄνομα αὐτῆς ἸΗΣΟΥΝ. τοῦ δὲ ἸΗΣΟΥ γενι
 τῆς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις
 ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατο
 λῶν προσήλθοντες εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες, ὅτι
 ἔβριθον πηχθεὶς βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας, εἰδοί
 μιν γὰρ αὐτῶν τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, Ἐκ
 θύμον προσκυνησάμενοι αὐτῶν, ἀκύντες δὲ ἡρώ
 δου ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυ
 μα μετ' αὐτῆς, καὶ συνασάτωρ πάντας τοὺς ἀρχι
 κρεῖτας. Ἐγραμματαίους τῶν λαῶν, ἐπισημάνει
 παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ γεννηταί. οἱ δὲ
 ἔπειρα αὐτῶν ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. οὐ
 γὰρ γινώσκοντες τὴν γῆν, ἀπὸ τῆς προφητείας, καὶ οὐ
 βηθλεὲμ γῆς Ἰουδαίας, οὐδ' αὖτως ἐλαχίστη ἐστὶν
 ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ τῆς Ἰουδαίας, ἐκ οὗ μοι ἐξελεύσεται
 ἡγεμόνος, ὅς τις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν
 Ἰσραὴλ. τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς
 μάγους, ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τῆς
 φαινητικῆς ἀστέρος, καὶ πᾶσι αὐτοῖς εἰς
 Βηθλεὲμ ἔπειρα, ὡς οὐκ ἐβούληται, ἀκριβῶς ἐξεί
 σακτοὺς τῶν παιδίων, ἐπειδὴ δὲ ἔβουληται, ἀπὸ
 γὰρ αὐτῶν μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνή
 σω αὐτῶν. οἱ δὲ ἀκύνσαντες τῆς βασιλέως ἑπι
 ρυθίσαν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὅν ἑίδον ἐν τῇ ἀνατο
 λῇ προῦνεν αὐτοῖς, ἕως ἐλθῶν, ἔσιν ἐπάνω οὗ
 ἔμεινεν παρ' αὐτοῖς. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρι
 σασαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἐλθόντες
 εἰς τὴν οἰκίαν ἔβουλον τὸν παιδίον μετὰ μαρίας
 τοῦ μητρὸς αὐτῆς, Ἐπειδὴ οὐκ ἐβούλησαν
 αὐτῶν, Ἐπειδὴ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν,
 προσήνεγκαν αὐτῶν δῶρα, χρυσόν τε λίβα
 τὸν καὶ

prophetā, loquente. Ecce uirgo erit pre
 gnans, & pariet filiū, & uocabunt nomē
 eius Emanuel, qđ si quis interpretes, so
 nat, nobiscū deus. Excitatus autē Ioseph
 a somno, fecit ut iniunxerat sibi angelus
 domini, & adiunxit sibi uxorē suam, &
 nō cognouit eam, donec peperisset filiū
 suū primogenitum, & appellauit nomē
 eius Iesum. Cum autem natus esset Ie
 sus in Bethleē Iudææ, i diebus Herodis
 regis, cece Magi ab oriente accesserunt
 Hierosolymā, dicentes. Vbi est ille, qui
 natus fuit rex Iudææ? uidimus enim illi
 stellam in oriente, & accessimus, ut ado
 remus eū. Auditis autē his Herodes rex,
 turbatus est, & tota Hierosolyma cū il
 lo, & conuocatis oibus pontificibus, &
 scribis ppli, percontat⁹ est eos, ubi Chri
 stus nasceret⁹. At illi dixerunt ei, In Beth
 leem Iudææ. Sic enim scriptum est per
 prophetā. Et tu Bethleem terra Iuda,
 nequaquā minima es inter principes Iu
 da. Ex te mihi egressurus est dux, qui
 reget populum meum Israel. Tum He
 rodes clam accersitis Magis, accurate p
 quisiuit ab illis, quo tēpore stella appa
 ruisset. Et iussis ire in Bethleē, dixit, pfe
 cti illuc, accurate in grite de puero. Vbi
 uero reperitis, renūtiatē mihi, ut & ego
 ueniam & adorem illum. At illi audito
 rege, profecti sunt, & ecce stella quam ui
 derāt in oriēte, pcedebat illos, donec ue
 nisset, ac staret supra locum in quo erat
 puer. Cum autem uidissent stellam, ga
 uisi sunt gaudio magno ualde. Et in
 gressi domū, repererunt puerum, cum
 Maria matre eius, & prostrati adora
 uerunt illum, & apertis thesauris suis,
 obtulerunt illi munera, aurum, & thus,

Π

νομῆ καὶ συμύνησάμ, Ἐ χρηματιοθέντες κατ' ὄ-
 παρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης
 ὁδοῦ ἀνεχώρησάμ, εἰς τὴν χώραν αὐτῶμ.

Ἀναχωρησάτωμ δὲ ἀπὸ τῆς Ἰδοῦ ἄγγελος
 κυρίου φαίνεται καὶ ὄνας τοῦ Ἰωσήφ, λέγων.
 Ἐγερθεῖς, ἄλαβε τὸ παιδίον Ἐ τὴν μητέρα
 αὐτῆ, καὶ φεύγε εἰς αἴγυπτον, καὶ ἴδι ἐκεῖ,
 ἕως ἂν ἐπιποσοί, μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητῆναι
 τὸ παιδίον, τὸ ἀπολέσασα αὐτό. ὁ δὲ ἔγερθίς
 ἄλαβε τὸ παιδίον Ἐ τὴν μητέρα αὐτῆ
 συκτῆς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον, Ἐ ἦν ἐί-
 κη, ἕως ὅτι πελοπῆς Ἡρώδης, ἵνα πληρωθῆ, τὸ
 ἔκθεμ, ὑπὲρ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγον-
 τος, ὅτι αἴγυπτον ἐκάλεσα τὸν ἕομ μου. τότε
 Ἡρώδης Ἰδώμ, ὅτι ζῆναι ἄχθη ἔκ τῆ μάωμ,
 ἐθυμώθη λίαν, Ἐ ἀποσείλας, ἀνῆλεμ πάν-
 τας τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ βηθελέμ, καὶ ἐν πᾶσι
 τοῖς ὄριοις αὐτῆς, ἀπὸ βουτουε, καὶ κατωτέ-
 ρω, καὶ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶμ
 μάωμ. τότε ἐπληρώθη τὸ ἔκθεμ, ὑπὲρ Ἰσραήλ
 τοῦ προφήτου, λέγοντος, φωνὴ ἐν ἔραμα ἠκού-
 σθη, ἀρξάντων, Ἐ κλαυθμὸς, καὶ ὄδυρμὸς πο-
 λυός, ἐξαχθὴ κλαύσας τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ
 ἠθέληεν ἄκκληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίμ, τελοῦν-
 σαντες δὲ τῆς Ἡρώδου, Ἰδοῦ ἄγγελος κυρίου καὶ
 ὄνας φαίνεται τοῦ Ἰωσήφ ἐν αἴγυπτι λέ-
 γων, ἔγερθεῖς, ἄλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν
 μητέρα αὐτοῦ, Ἐ πορεύε εἰς γῆν Ἰσραήλ, τε-
 θηκασίμ γὰρ οἱ ζητῶντες, τὴν ψυχὴν τῆ παι-
 δίου, ὁ δὲ ἔγερθεῖς, ἄλαβε τὸ παιδίον καὶ
 τὴν μητέρα αὐτῆ, καὶ ἄλλην εἰς γῆν Ἰσραήλ, ἀκού-
 σας δὲ ὅτι ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τοῦ Ἰου-
 δαίας, ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτῆ, ἐφοβή-
 θη ἐκεῖ ἀπελθεῖν, χρηματιοθεῖς ἔκ κατ' ὄνας,
 ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τοῦ γαλιλαίας, καὶ
 ἔλθων, κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην να-
 ζαρέθ, ὅπως πληρωθῆ τὸ ἔκθεμ διὰ τῆν προ-
 φητῶν, ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται.

Ἐν τῇ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, παρὰ γίνετη ἰω

άνης

& myrrhā. & oraculo admoniti in som-
 nis, ne reflecterēt ad Herodē, per aliam
 viam reuerfi sunt in regionem suam. Di-
 gressis aut̄ illis, ecce angelus domini ap-
 paret in somnis Ioseph dicens, Surge &
 assume puerum & matrem illius, & fuge
 in Aegyptum, & esto illic, donec dixerō
 tibi. Futurum est enim, ut Herodes que-
 rat puerum ad perdendū eum. Ille uero
 excitat̄, assūpsit puer̄ & matrē eī noctu
 & secessit in Aegyptū, & fuit illic usq; ad
 obitū Herodis, ut impleret̄ qd' dictum
 fuerat p̄phetā a dño, dicentē. Ex Aegy-
 pto uocaui filiū meū. Tū Herodes ubi
 uidit sibi illudū fuisse a Magis, idignat̄
 est uehemēter, ac missis satellitib̄, sustu-
 lit oēs pueros qui erant in Bethleē, & in
 omnibus confinijis Bethleemiticis, a bi-
 matu, & infra, iuxta tempus, quod exa-
 cte cognouerat ex magis. Tunc imple-
 tum est, quod dictum fuerat ab Hiere-
 mia propheta, dicente. Vox in rama au-
 dita est, lamentatio, ploratus, & fletus
 multus. Rachel plorās filios suos, & no-
 luit consolationem admittere, quod nō
 sint. Ceterū defuncto Herode, ecce an-
 gelus dñi in somnis apparet ioseph in Ae-
 gypto, dicens. Surge & assume puerū &
 matrē eius, & uade in terrā Israel. Defū-
 ctī sunt em̄, q̄ q̄rebāt aīam pueri. At ille
 surgēs assūpsit puerū & matrē illī, & ue-
 nit i terrā Israel. Vex cū audisset Arche-
 laum regnare i Iudæa, loco Herodis pa-
 tris sui, timuit illuc abire, sed oraculo ad-
 monitus in somnis, secessit in partes Ga-
 lileæ, ac profectus habitauit in ciuitate,
 quæ uocatur Nazareth, ut impleteretur,
 qd' dictum fuerat per prophetas. Naza-
 reus uocabit̄. In diebus illis, accedit Io-

III

annes

ἀννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ φθι
 ἰουδαίας, καὶ λέγων, μετανοεῖτε. ἢ γινεμ γῆ
 ἢ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὅτι οὗτος ἁγὸς ὄζει ὁ ῥη
 θεὸς ὑπὲρ ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος, φων
 ἠ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπιμύσατε πλὴν ὁ
 δὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς ἑβούλας αὐτοῦ.
 αὐτὸς ἦ ἰωάννης, εἶχε μὲν τὸ ἐνδύμα αὐτοῦ, ἀπὸ
 ἑξ ἑσῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην, περι
 πλὴν ὀσφῶν αὐτοῦ, ἢ δὲ ἑσφῆ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες,
 καὶ μέλι ἄγχιον, τό τε ἄζε πορεύετο πρὸς αὐ
 τὸν ἰεροσόλυμα ἐπάσσα ἢ ἰουδαία, καὶ πᾶ
 σα ἢ πρὸς ἕνα ἰεροδάνου, ἐξ ἡσπίζοντο ἐν
 τῷ ἰεροδάνῳ ὑπὸ αὐτοῦ, ἄζε ομολογοῦστές τὰς
 ἁμαρτίας αὐτοῦ. ἰδὼν δὲ πολλοὺς ἦν φερι
 σαίωμ καὶ σαδδουκαίωμ ἐρχομένους ἐπὶ τὸ
 βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπερ αὐτοῖς, γεννήματα
 ἐχιδνῶν τίς ὑπέδξε μὲν ὑμῖν φυγῆμ, ἀπὸ φθι
 μελλῶσθε ὀφθῆς, ποιήσατε ὅσω καρπούς ἀζι
 ους φθι μετανοίας, καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν
 ἑαυτοῖς, πατέρας ἔχομεν τὸν ἄβραάμ. λέγω
 ἔν ὑμῖν, ὅτι δῶατα ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τῶ
 τωμ ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἄβραάμ. ἦδη δὲ καὶ
 ἢ ἀξίην πρὸς πλὴν ζήζαμ ἦν δὲ ἐνδρωμ κῆται.
 ἦ ἄμ ὅσω δὲ ἐνδρωμ μὴ πριωῦ κατῆρ καλὸν,
 ἐκκόπνεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν
 βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν, ὁ δὲ ὁ
 πίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός με ὄζει.
 ὅτι οὐκ εἰμι ἰκανὸς ἵνα ὑποδέμματα βασάσαι,
 αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσῃ ἐν πνεύματι ὀδῶν, καὶ πνι
 ρί, ὅτι τὸ πῆρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρι
 εῖ πλὴν ἁλῶνα αὐτοῦ, καὶ σαυάξει τὸν στήρ αὐ
 τῶ, εἰς πλὴν ἀπθῆκῶν, τὸ ἄχρον, καὶ τακῶ
 σὴ πνι ἁσέεσω. τότε παρὰ γίνετο ὁ ἰη
 σοῖς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐπὶ τὸν ἰεροδάνω
 πρὸς τὸν ἰωάννην, ἦ βαπτισθῆναι ὑπὸ αὐτοῦ,
 ὁ δὲ ἰωάννης, διεκώλυε αὐτόν, λέγων, ἐγὼ
 ἔξωμ ἔχω ὑπὲρ σου βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχο
 πρὸς με; ἀποκριθεὶς ἦ ὁ ἰησοῖς, εἶπερ πρὸς
 αὐτόν, ἄφευ ἄστι, ὅτι οὗτος ἐπὲρ πομ ὄζει ἡμῖν,
 πλὴν ὄσαι πᾶσαμ δικαιοσύνην, τότε ἀφῆ
 σιμ αὐτόν

annes baptista, p̄dicās in deserto Iudææ
 & dicens. Pœnitent uos. Appropinqua
 uit em̄ regnum cœloꝝ. Hic enim est ille
 de quo dixit p̄pheta, q̄ ait. Vox clamātis
 in deserto, parate uiam dñi, rectas facite
 semitas eius. Ipse uero Ioānes habebat
 indumentum suum ex pilis camelorum
 & zonam pelliceam circum lumbos suos.
 Porro cibus illius erant locustæ &
 mel syluestre. Tunc egressa est ad illum
 hierosolyma, & tota Iudæa, totaq; regio
 undiq; finitima Iordani, & baptizabāt
 in Iordane ab illo, confitentes peccata
 sua. Cum uidisset autem multos ex pha
 risæis & sadducæis, uenientes ad bap̄tis
 mum suum, dixit illis. Progenies uipera
 rum, quis uobis submonstrauit, ut fuge
 retis a uentura ira? Facite igitur fructus
 qui deceant pœnitentiā. Et ne uideami
 ni dicere intra uos ipsos, patrē habemus
 Abraham. Dico enim uobis, quod posi
 sit deus facere ut ex lapidib⁹ his, filij sur
 gāt ipsi Abrahæ. Iam uero & securis ad
 radicem arborū posita est. Omnis igit
 arbor q̄ non facit fructum bonū, excidi
 tur, & in ignem mittitur. Ego quidē ba
 ptizo uos in aqua, ad pœnitentiā. At ille
 qui post me uenturus est, fortior me est,
 cuius nō sū idoneus, ut calciamenta por
 tem. Ipse uos baptizabit i spū sancto &
 igni, cuius uentilabrū in manu ipsius, &
 repurgabit areā suā, & congregabat tri
 ticum suū in horreū, paleam aut exuret
 igni inextinguibili. Tunc accedit Iesus
 a Galilæa ad Iordanē ad Ioannē, ut ba
 ptizaret ab illo. At Ioannes phibeat il
 lū dicēs. Mihi op⁹ est, ut abs te baptizer,
 & tu uenis ad me. Respōdēs aut Iesus di
 xit ad illū, omitte nūc. Sic em̄ decet nos,
 ut impleamus oēm iusticiā. Tunc omit
 A 3 tit illum

III

σιμ ἀντὸ μ. κολυβὰ πηιδειρὸ ἸΗΣΟΥΣ, ἀνέβη
 ἐκ τοῦ ἀπὸ τοῦ ὕδατος, κολυβὶδίου ἀνεύχθησαν
 αὐτῶν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἔβη τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
 καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον
 ἐπὶ αὐτὸν. κολυβὶδίου φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέ-
 γουσα. Ἐυτὸς ὄζει ὁ ἦός μου ὁ ἀγαπητός,
 ἔν ᾧ ἐδοκίμασα. τότε ὁ ἸΗΣΟΥΣ ἀνέβη
 εἰς πλὴν ἔρημον ὑπὲρ τὴν πνεύματος, περιστε-
 ραῖν ὑπὲρ τὴν διαβολῶν, καὶ ἡμετέρας Τεσσα-
 ράκοντα, καὶ νύκτας Τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεὶ
 νασεν. καὶ προσελθὼν αὐτῶν ὁ πειράζων, εἶπεν.
 εἰ ἦός εἰ τὴν θεῶν, εἰπέ, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι
 γένωνται, ὅτι ἀποκριθεὶς, εἶπε. γέγραπται.
 οὐκ ἐστὶν ἄρτος μόνον ζήσεται ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπι-
 παύτι ἐστὶν κρέματι ἐκ πορθομύλων, διὰ στόματος
 θεοῦ. τότε ἤραλα μὲν αὐτὸν ὁ διάβολος
 εἰς πλὴν ἀγίαν πόλιν, καὶ ἔκσεμ αὐτὸν ἐπὶ τὸ
 πηρύγιον τὴν ἱερῶν, λέγει αὐτῶν. εἰ ἦός εἰ τοῦ
 θεοῦ, βάλλε σεαυτὸν κάτω. γέγραπται ἔτι, ὅτι
 τοῖς ἀγγέλοις αὐτῶν ἐντελεῖται τὰ ἐπὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ
 χερῶν ἄρτισίμ σε, μήποτε προσκολληθῆς πρὸς
 λίθον τὸν πόδα σου. εἶπεν αὐτῶν ὁ ἸΗΣΟΥΣ, πᾶ-
 λιν γέγραπται. οὐκ ἐκπεράσθης κίτριον τὸν
 δόρυ σου. πάλιν ἤραλα μὲν αὐτὸν ὁ διά-
 βολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν
 αὐτῶν πᾶσας τὰς βασιλείας τὴν κόσμου, καὶ τὴν
 δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτῶν. ταῦτά σοι πάντα
 τα δώσω, εἰ μὲν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. τότε
 λέγει αὐτῶν ὁ ἸΗΣΟΥΣ, ὑπάγε ὁπίσω με σα-
 τανᾶ. γέγραπται ἔτι, κύνιον τὸν δόρυ σου προ-
 σκυνήσῃς, λέγει αὐτῶν μόνον λατρεύσῃς. τότε ἐ-
 φήσιν αὐτῶν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἀγγελοὶ προ-
 σέλωσάν μοι καὶ δέξονται αὐτῶν. ἀκῶσας δὲ
 ὁ ἸΗΣΟΥΣ, ὅτι ἰωάννης ἤρα δὸν, ἀνεχώρησεν
 εἰς πλὴν γαλιλαίας, καὶ καταλίπων πλὴν να-
 ζαρέθ, ἐλθὼν κατέκτισεν εἰς καπρναοῦν τὴν
 ἡραλα μὲν αὐτῶν, καὶ ὄρισεν ἡραλα μὲν, καὶ νεφ-
 θαλίμ, ἵνα πληρωθῆν τὸν ἔμμεν διὰ ἡσαίου τοῦ
 προφήτου λέγοντος. γὰρ ἡραλα μὲν καὶ νεφθα-
 λίμ ὁ δόρυ θαλάσσης, πᾶσα τὴν ἡραλα μὲν, γα-
 λιλαία

tit illum . Et baptizatus Iesus , ascendit
 protinus ab aqua . Et ecce aperti sunt illi
 caeli , & uidentem spiritum dei descendentem
 tanquam columbam , & ueniētem super se .
 Et ecce uox de caelis dicens . Hic est filius
 meus dilectus , in quo mihi bene cōpla-
 citum est . Tunc Iesus subductus fuit in
 desertum a spiritu , ut tentaretur a dia-
 bolo . Et cum ieiunasset dies quadragin-
 ta , ac noctes quadraginta , postea esu-
 rit . Et cum accessisset ad eū ille qui ten-
 tat , dixit . Si filius es dei , iube ut lapides
 hi panes fiant . At ille respondēs , dixit .
 Scriptum est . Non in pane solo uictu-
 rus est homo , sed in omni uerbo quod
 egreditur per os dei . Tunc assumit illū
 diabolus in sanctam ciuitatem , & statu-
 it eum super pinnaculum templi , & di-
 cit illi . Si filius es dei , mitte te deorsum .
 Nam scriptum est . Angelis suis manda-
 turus est de te , & in manibus tollent te ,
 ne quando impingas in lapidem pedem
 tuum . Dixit illi Iesus , rursus
 scriptum est . Non tentabis dominum
 deum tuum . Rursus assumit illum dia-
 bolus in montem excelsum ualde , & cō-
 monstrat ei oīa regna mundi , & gloriā
 illorum , & dicit illi . Haec oīa tibi dabo , si
 prosternatus adoraueris me . Tunc dicit illi Ie-
 sus . Abi post me satana . Scriptū est em̄ .
 Dñm deū tuū adorabis , & illū solū co-
 les . Tūcomittit illū diabolus . Et ecce an-
 geli accedebāt , & ministrabāt ei . Cū au-
 disset autē Iesus , qd̄ Ioānes traditus esset
 secessit in Galileā , & relicta Nazareth , p-
 fectus habitauit in Caparnaū . q̄ est ciui-
 tas maritima , in finibus Zabulon & Ne-
 phtalim , ut impleret qd̄ dictū fuerat p̄ Esai-
 am pphetā dicētē . Terra Zabulon & Ne-
 phtalim iuxta uīā maris , ultra Iordanē , ga-
 lilaea

λιλαῖα τῶν ἔθνων, ὁ λαὸς ὁ καθ' ἑμῶν ἐν
 σκοτει, εἶδεν φῶς μέγα, καὶ τῆς καθ' ἑμῶν
 ἐν χῶραι καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτηλε
 ἐν τῆς καὶ ἀπ' τότε ἤρξατο ὁ ἸΗΣΟΥΣ κη
 ρύσασθαι καὶ λέγειν, μετ' αὐτοῦ, ἦρχον γὰρ
 ἢ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Περὶ πατέρων ἡ ὁ
 ἸΗΣΟΥΣ παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ γαλιλαί
 ας, εἶδεν δύο ἀδελφοὺς, σίμωνα τὸν λεγόν
 τον πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβλητρον εἰς τὴν θά
 λασσαν, ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς, καὶ λέγει αὐτοῖς,
 δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς
 ἀνθρώπων, οἳ δὲ ἀφέντες ἐυθέως τὰ δίκτυα,
 ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ προσέειπεν, εἶ
 δεμ ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, ἰακώβον τὸν τῶ
 ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ ζεβεδαίου τῶ πατρὸς
 αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν,
 καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς, οἳ δὲ ἐυθέως ἀφέντες
 τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκο
 λούθησαν αὐτῷ, καὶ ὡρμήθησαν ὅλην τὴν
 γαλιλαίαν ὁ ἸΗΣΟΥΣ, διδάσκων ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγ
 γέλιον ἐπὶ βασιλείας, καὶ δόξα πένων πᾶ
 σαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ
 λαῷ, καὶ ἀπηθήθη ἢ ἕκαστος αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν
 συρίαν, καὶ προσήνεκον αὐτῷ, πάντας τοὺς
 κακῶς ἔχοντας, πικίλας νόσοις ἢ βασάνοις
 σινοχονδρῶν, ἢ δαμονιζομῶν, ἢ σελι
 αζομῶν, ἢ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευ
 σεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
 πολλοὶ ἀπὸ ἐπὶ γαλιλαίας καὶ δεκαπόλε
 ως, καὶ ἱεροσολύμων, καὶ ἰουδαίας, καὶ πέ
 ραμ τοῦ ἰορδάνου, ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους,
 ἀνέβη εἰς τὸ ὄρη, καὶ καθίσαντες αὐτοῦ,
 προσήλθον αὐτῷ οἳ κληθῆναι αὐτοῦ, καὶ ἀ
 νοίξας τὸ σῶμα αὐτοῦ, εἶδασκεν αὐτούς,
 λέγων, μακάριοι οἳ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι
 αὐτῶν ὁ δὲ ἢ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, μακάριοι
 οἳ πενήθοντες, ὅτι ἀπὸ πᾶσαν κληθήσονται.

Μακάριοι

lilæa gentium, populus qui sedebat in te
 nebris & umbra mortis, uidit lucem ma
 gnam, & sedētibz in regione & umbra
 mortis, lux orta est eis. Et ex eo tempo
 re cœpit Iesus prædicare, & dicere, pœni
 teat uos. Appropinquauit enim regnū
 cœlorum. Ambulans autem Iesus iuxta
 mare Galilææ, uidit duos fratres, Simo
 nem qui uocatur Petrus, & Andream
 fratrem eius, iacientes rete in mare.
 Nam erant piscatores, & dicit illis. Ve
 nite post me, & faciam uos piscatores
 hominum. At illi relictis illico retibus
 secuti sunt illum. Et progressus illinc, ui
 dit alios duos fratres, Iacobum filium
 Zebedæi, & Ioannem fratrem eius, in
 nauī, cum Zebedæo patre suo, sarcien
 tes retia sua, & uocauit eos. At illi pro
 tinus relictā nauī & patre suo, secuti sūt
 eum, Et circumibat totam Galilæam Ie
 sus docens in synagogis illorum, & præ
 dicans euangelium regni, & curans om
 nem morbum, & omnem languorem
 in populo. Et dimanauit fama illius in
 totam Syriam. Et adduxerunt ad illum
 oēs male affectos, uarijs morbis & tor
 mentis contractos, & dæmoniācos, &
 syderatos, & paralyticos, & sanauit illos
 Et secutæ sunt eum turbæ multæ, a Galī
 læa ac Decapoli, & Hierosolyma, & Iu
 dæa, & trans Iordanem.

Cum uidisset autem turbas, a
 scendit in montem, & cum sedif
 set accesserunt ad illum discipuli eius,
 & postquam aperuisset os suum, do
 cebat illos, dicens. Beati pauperes spi
 ritu, quoniam illorum est regnum ce
 lorum. Beati qui lugent, quoniam ipsi
 consolationem accipient.

A 4 Beati

μακάριοι οἱ πρᾶξαι, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τῷ δικαιοσύνῳ, ὅτι αὐτοὶ χορηγήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεημονεσθεῖς, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆς καρδίας, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ ἐριβόλοιοι, ὅτι αὐτοὶ ἦοι θεῶν κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτοὶ ἔξουσιν ἢ βασιλείαν τῆν ὐρανῶν. μακάριοι ἐστέ, ὅτι ἂν διψήσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν, καὶ ἐπιώσιν ὡς πονηρὸν ζῆμα κατὰ ἡμῶν. ἄνθρωποι οὐκ ἐκείνην ἐκείνην, ἕνεκεν ἐμοῦ. καὶ εἰ ἄλλοι ἄδιδε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὕτως εἶ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας, τοὺς πατέρας ὑμῶν, ὑμεῖς ἐστέ τὸ ἄλλο εἶδος. εἰ ἂν ὅτι ἄλλοι μωρανοῦν, ἐν τίνι ἀλιθίσητε; εἰς οὐρανὸν ἰχθῦς ἔτι, εἰ μὴ βληθῶσι ἔξω, ὅτι καταπατῆσθαι ὑπὲρ τῆν ἀνθρώπων, ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐδ' ἄνασσει ὁ σὺν τῷ φῶσι ἐκείνην ὅπως κηλυθῶν, οὐδὲ κάσσει λύχνον, καὶ θέσασιν αὐτὸν ὑπὲρ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τῷ λυχνίῳ, καὶ λάμπει πάντις ἐν τῇ δικίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἕμπεροθεν τῆν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα. ὅτι διδάσκει τὸν πατέρα ὑμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, μὴ νομίσητε, ὅτι ἤλθοι καταλύσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας, οὐκ ἤλθοι καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν ᾄδῃ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἕως ἂν ᾄδῃ ἔλθῃ ἄπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὅς ἐστι λῦσι μίσηται ἡμῶν ἐν τῷ νόμῳ τῶν ἀνθρώπων, καὶ διδάξει ὑμῶν τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆν ὐρανῶν. ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὕτως μέγας κληθήσεται, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆν ὐρανῶν. εἰ μὴ περιώσῃ ὑμῶν ἢ δικαιοσύνη, ὡς οὐκ ἔστιν ἡμεῖς ἡμεῖς καὶ φαρῖσαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῆν ὐρανῶν. Ἡκούσατε ὅτι ἐξέειπεν τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσατε δ' ἂν φονεύσει

Beati mites, quoniam ipsi hæditatem accipient terræ. Beati qui esuriunt & sitiunt iusticiam, quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundi corde, quoniam ipsi deũ uidebunt. Beati pacifici, quoniam ipse filij dei uocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam, quoniam illorum est regnum celorum. Beati estis, cū probra iecerint in uos homines, & insectati fuerint, & dixerint omne malum uerbũ aduersus uos mentientes, propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces uestra multa est in caelis. Sic enim persecuti fuerunt prophetas, qui fuerunt ante uos. Vos estis sal terræ. Quod si sal infatuus fuerit, in quo salietur? Ad nihil ualet ultra, nisi ut proiciatur foras, & conculcetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. nõ potest oppidũ abscõdi supra montem situm, necq; accendunt lucernã & ponunt illam subter modium, sed super candelastrum, & lucet omnibus, qui sunt in domo. Sic luceat lux uestra coram hominibus, ut uideant uestra bona opa, & glorificet patrem uestrũ, qui est in caelis. Ne existimetis, quod uenerim ad destruendã legẽ, sed ad cõplendã. Amen dico uobis, donec pretereat cælũ & terra, iota unũ, aut apex, nõ perit ex lege, quo ad oia facta fuerint. Quisq; soluerit unũ ex mādatis hisce minimis, & docuerit sic homines, minimus uocabitur in regno celorum. Quisquis autem fecerit & docuerit, hic magnus uocabitur in regno celorum. Nisi abundabit uestra iusticia, plus scribarum & pharisæorum, non possitis ingredi in regnũ celorũ. Audistis quod dictum sit ueteribus, ne occides. Quisq; autem

δ' ἄμ φονεύσει, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ἐγὼ δὲ
 λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ
 αὐτοῦ ἐκ τῆς ἔνοχου ἔσται τῇ κρίσει, ὅς
 δ' ἄμ ἐπιῆ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ξακά, ἔνο-
 χος ἔσται τῷ σωματικῷ, ὅς δ' ἄμ ἐπιῆ μωρεῖ,
 ἔνοχος ἔσται εἰς πλὴν γένεον τῶν πυρῶν. ἐὰν
 ὄω προσφέρῃς τὸ δῶρο σου ἐπὶ τὸ θυσι-
 ασηριον, καὶ ἐκῆ μνησθῆς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
 ἔχει τὴν κατά σου, ἄφευ ἐκῆ τὸ δῶρό σου
 ἔμπροσθεν τῶν θυσιασθηρίων, καὶ ἴπασε πρῶ-
 τον, διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου. καὶ τότε
 ἔλθωμ προσφέρει τὸ δῶρό σου. ἴδι ἐνοῶμ
 τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἔν τῇ ὁ-
 δῷ μετ' αὐτοῦ, μή ποτέ σε πῶσθῃ ὁ αὐτίδι-
 κος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτῆς σε πῶσθῃ τῷ
 ὑπερέτῃ. Ἐἰς φυλακὴν βληθήσῃ, ἀμὴν λέ-
 γω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν. ἕως ἄρ' ἀπο-
 δῶς, τὸν ἔχατον κοδράντιον. ἠκούσατε, ὅτι
 ἐξῆθῃ τῶν ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσῃς, ἐγὼ δὲ λέ-
 γω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς
 τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἢ δὴ ἐμοίχθῃσεν αὐτῇ
 ἔν τῇ καρδίᾳ αὐτῆ. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δε-
 ξιὸς σκανδαλίζῃ σε, ἐξέλε αὐτὸν καὶ βάλλε ἐκ
 σοῦ. συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐμ τῶν
 μελῶν σου, ἢ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ
 εἰς γένεον, ἢ εἰ ἢ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλί-
 ζῇ σε, ἐκκοψον αὐτήν. ἢ βάλλε ἐκ σοῦ. συμ-
 φεῖ γάρ σοι, ἵνα ἀπολητῇ ἐμ τῶν μελῶν σου,
 ἢ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γένεον. ἐξ-
 ῆθῃ δὲ, ὅς ἄμ ἀπλῶσαι πλὴν γυναικῶν αὐτοῦ
 λότῳ αὐτῆ ἀποστάσιον. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
 ὅτι ὅς ἄμ ἀπολύσει τὴν γυναικῶν αὐτοῦ, πῶ-
 κτος λόγος πορνείας ποιῇ αὐτῶν μοιχεύσῃ.
 Ἐἰ ὅς ἄμ ἀπλευμῶν γαμήσει, μοιχεύσῃ.
 πάλιν ἠκούσατε, ὅτι ἐξῆθῃ τῶν ἀρχαίων,
 οὐκ ἐπιορκήσῃς. ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ
 τοὺς ὄρκους σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁ-
 μῶσαι ὅλας, μὴ τε ἔν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρό-
 νος ὄβριμ τῶ θεοῦ, μή τε ἔν τῇ γῆ, ὅτι ὑπο-
 πόδιον

aut occiderit, obnoxius erit iudicio. At
 ego dico uobis, quod ois q irascitur fratri
 suo temere, obnoxius erit iudicio. Qui-
 cumq; uero dixerit fratri suo raca, obnox-
 ius erit concilio. Quisq; aut dixerit fatue,
 tenebit ad gehēnā ignis. Itaq; si obtule-
 ris munus tuū, ad arā, & illic recordatus
 fueris, quod frater tuus habet aliqd aduer-
 sum te, relinque illic munus tuū corā alta-
 ri, & abi, prius recōciliēris fratri tuo, & tū
 ueniētia offer munus tuū. Habeto bene-
 uolentiā cū aduersario tuo cito, dū es in
 uia cū illo, ne qñ te tradat aduersarius iu-
 dici, & iudex te tradat ministro, & in car-
 cerem cōficiaris. Amen dico tibi, nō exi-
 bis illinc, donec p̄solueris extremū qua-
 drantem. Audistis quod dictū fuerit an-
 tiquis, nō adulteraberis. At ego dico uo-
 bis, quod ois q aspexerit uxore alterius,
 ad cōcupiscendū eam, iam adulteriū cū
 ea cōmisit in corde suo. Quod si oculus
 tuus dexter obstaculo tibi fuerit, erue il-
 lum, & abijce abs te. Expedit enim tibi,
 ut pereat unū membrorum tuorum, & nō to-
 tum corpus tuū cōficiatur in gehēna. Et
 si dextera tua manus obstiterit tibi, am-
 puta eam, & proijce abs te. Expedit em̄ ti-
 bi, ut pereat unū membrorum tuorum, & nō to-
 tum corpus tuū mittat in gehēnā. Dictū
 est aut, Quicumq; repudiauerit uxore suā
 det illi libellum diuortij. At ego dico uo-
 bis, quod quisq; repudiauerit uxore suā, nisi
 ob fornicationē, efficit ut illa sit adultera,
 & quicumq; repudiatā duxerit, adulte-
 rium cōmittit. Rursū audistis, quod di-
 ctum fuerit antiquis, non peierabis, sed
 p̄solues dño ea q iuraueris. At ego dico
 uobis, ne iuretis omnino, neq; per cœlū,
 quia thronus dei est, neq; per terrā, quia
 scabellum

πῶς δὲ οὐκ ἔστιν ἡ πόλις ποδῶν ἀντὶ, μὴ τε εἰς ἱερο-
 σόλυμα, ὅτι πόλις ἔστιν τοῦ μεγάλου βασι-
 λέως, μὴ τε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁ μῶσῃς, ὅτι οὐ
 δῶσασα ποιῆσαι, μία μὲν τριχὰ λυθικὴ ἢ
 μέλαινα. ἔσω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναί, ναί. οὐ
 οὐ. τὸ δὲ πρὶν ὁμνύτω, ἐκ τῆς πονηρῆς ὄψις.
 ἠκούσατε ὅτι ἐξῆλθεν, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ-
 μού, καὶ ὁ δόντα ἀντὶ ὁ δόντος. ἐγὼ δὲ λέγω
 ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ, ἀλλ' ὅς τις
 σε ῥαπίσῃ ἐπὶ τὴν δεξιὰν σου σιγαθῶνα, ῥῆ-
 ς αὐτῷ ἢ τὴν ἄλλην, ἢ τῷ τῷ δέλομτι
 σοι κριθῆναι ἢ τὸν χιτῶνά σου λαβῆναι, ἢ
 φερεῖς αὐτῷ ἢ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὅς τις σε ἔγα-
 ρήσει μίλιον ἐμ, ἢ παγε μετ' ἀντὶ δόλο. τῷ αὐ-
 τῷ τισὶ δίδου, ἢ τὸν δέλοντα ἀπὸ σου δα-
 νείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς. ἠκούσατε ὅτι ἐξῆ-
 λθεν, ἀγαπήσας τὸν πλησίον σου, ἢ μισήσας
 τὸν ἐχθρόν σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶ-
 τε τὸν ἐχθρόν σου ἢ ὑμῶν, ἐυλογεῖτε τὸν κατα-
 ρωμῆν ἢ ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τὸν μισοῦν-
 τας ὑμᾶς, ἢ προσεύχεται ὑπὲρ ἡμῶν ἕως ἡμε-
 ρῶν ἡμεῶν, ἢ δὲ ἰωκάναν ἢ ὑμᾶς, ὅπως γέ-
 νησθε ἡοῖ τῆς πατρὸς ὑμῶν ἢ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι
 τὸν ἥλιον ἀντὶ ἀνατέλλει ἐπὶ τοὺς ἁγίους, ἢ
 ἀγαθούς, ἢ βρῆχαι ἐπὶ δικαίους ἢ ἀδίκους.
 εἰ μὲν γὰρ ἀγαπήσῃτε τὸν ἀγαπῶντα ὑμᾶς,
 τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ ἢ οἱ τελευτῶναι τὸ ἀν-
 τὶ πρὸς σὺν; ἢ εἰ μὲν ἀσπασθῆτε τὸν ἀδελφόν
 ὑμῶν μόνον, τί πρὶν ὁμνύτω; οὐχὶ καὶ οἱ
 τελευτῶναι οὕτως ποιῶσιν; ἔσεσθε ὅμως ὑμῶν
 ἢ ἡμεῖς, ὡς περὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 θέλει ὅς τις προσέχητε δὲ τὸν ἐλεημοσύνην
 ὑμῶν, ἢ ἢ πρὶν ἢ ἐμ προσδεῖν τῶν ἀνθρώπων,
 πρὸς τὸ θεοθῆναι αὐτοῖς, εἰ δὲ ἐμ γὰρ μισθὸν οὐκ
 ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρα-
 νοῖς, ὅτι ἢ ὅς τις προσέχητε ἐλεημοσύνην, μὴ σαλ-
 πίσης ἐμ προσδεῖν σου, ὡς περὶ οἱ ὑποκρίται πρὸς
 σὺν ἐν ταῖς σωασηγαῖς, ἢ ἐν ταῖς εὐχαις,
 ὅπως δὲ εὐαδῶσιν ἢ ἢ ἀνθρώπων, ἀμὲν
 λέγω

scabellum est pedū illius, neq; per Hie-
 rosolymam, quoniā ciuitas est magni re-
 gis, neq; per caput tuū iurabis, propte-
 rea quod nō potes unum pilum album,
 aut nigrum facere. Sed erit sermo uester
 est est, non non. Porro quod ultra hæc
 adiungit, ex malo proficiscitur. Audistis
 quod dictū fuerit, oculum pro oculo, &
 dentem pro dente. At ego dico uobis,
 ne resistatis malo, sed quisquis impege-
 rit alapam in dexterā tuā maxillā, obuer-
 te illi & alterā, & ei qui te uelit in ius tra-
 here, ac tunicam tuam tollere, dimitte il-
 li & pallium, & qui te adegerit ad milia-
 rium unum, abito cum illo duo. Peten-
 ti abs te dato. & cupientem mutuum ac-
 cipere, ne auerferis. Audistis quod dictū
 sit. Diliges proximum tuū, & odio habe-
 bis inimicū tuum. At ego dico uobis. Be-
 ne precemini deuouentibus uos, bene
 facite ijs, qui uos odio prosequunt, ora-
 te pro ijs qui ledunt & insectantur uos,
 ut sitis filij patris uestri, qui est in cœlis,
 qui solem suum exoriri finit, super ma-
 los ac bonos, & pluuiam mittit super iu-
 stos & iniustos. Nā si dilexeritis eos, q
 diligunt uos qd' premiū habetis? Nōne
 & publicani idem faciunt? Et si comple-
 xi fueritis fratres uestros tātū, quid exi-
 mium facitis? Nōne & publicani sic fa-
 ciunt? Eritis igitur uos perfecti, quē ad-
 modū pater uester q ē in cœlis, perfect⁹
 est. Attēdite ne eleemosynā uestrā fa-
 ciatis corā hoibus, ut spectemini ab illis.
 Alioqui præmiū non habetis apud pa-
 trem uestrū, qui est in cœlis. Itaq; cū fa-
 cis eleemosynā, ne tubis canat añ te, quē/
 admodū hypocritæ faciūt, i cōciliabulis,
 & in uicis, ut glorificēt ab hoibus. Amē
 dico

λέω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸ μίθου ἄνθρωποι. οὗτοί εἰσι
 προσώποι· ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτωσιν ἄριστοι
 σε τί ποιῆσιν· δεξιὰ σου, ὅπως ἢ σε ἡ ἐλεημοσύνη
 νη εἶναι τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων εἶναι
 τῷ κρυπτῷ, ἐπιδοῦναι ἀποδώσει σοι εἶναι τῷ φανε
 ρῷ. καὶ ὅταν προσεύχη, ὅπως ἔσῃ ὡσπερ οἱ ὑπο
 κριταί, ὅτι· ὡς εἶπεν ὁ κύριος· ὡσπερ ἡ
 εἶναι τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων εἶναι
 τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι εἶναι τῷ φανε
 ρῷ. μὴ βλασφημῆτε, ὡσπερ οἱ ἐθνικ
 οί. δοκῶσιν εἶναι, ὅτι εἶναι τῷ πνεύματι αὐτῶν εἶσα
 κηδομένησιν. μὴ οὕτως ὁμοιωθῆτε ἀνθρώποι, οἳ εἶδον
 ὅτι πατήρ ὑμῶν, ὡς χεῖρα ἔχετε πατρὸς ὑμῶν
 ἀπῆσεν αὐτῷ. οὐτὸν οὕτως προσεύχεσθε ὑμῖν, πᾶ
 τες ἡμέρας εἶναι τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ἀγαθὸν τὸ
 ὄνομα σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γεννηθῆτω
 ἡ θέλημά σου, ὡς εἶναι ὁ οὐρανὸς, καὶ ἐπὶ τῆ γῆς. καὶ
 ἄφεσον ἡμῶν τὰ ἐπιτόσια· ὅτι ἡμῖν σήμε
 ρον, καὶ ἄφεσον ἡμῖν τὰ ὀφλήματα ἡμῶν, ὡς
 καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφλέταις ἡμῶν. καὶ
 μὴ ἐισενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύ
 σαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ὅτι σου ἐστὶν ἡ βα
 σιλεία. Ἐν τῷ δὲ ἡμῶν, Ἐν τῷ δὲ ἡμῶν, εἰς τοὺς αἰ
 ῶνας αἰῶνων. Ἐὰν εἰς ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ
 ἡμῶν ἀπώματ᾽ αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ
 ἡμῶν ὁ οὐράνιος. ἐὰν εἰς μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις
 τὰ ἡμῶν ἀπώματ᾽ αὐτῶν, οὐδέ ὁ πατήρ ὑμῶν
 ἀφήσει τὰ ἡμῶν ἀπώματ᾽ ὑμῶν. ὅτι εἰς νη
 σεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυβα
 ποί, ἀφανίζουσιν τὸν τῶν προσώπων αὐτῶν, ὅ
 πως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις κησεύοντες.
 Ἀλλὰ λέω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισ
 θὸν αὐτῶν. σου δὲ κησεύω ἀλλοτρίου σου τῆν
 κεφαλῆν, καὶ τὸ προσώπῳ σου νύλαι
 ὅπως,

dico uobis habent mercedem suam. Ca
 terū cū tu facies eleemosynā, nesciat si
 nistra tua, quod facit dextera tua, ut sit
 tua eleemosyna i occulto, & pater tu⁹ q
 uidet in occulto, ipse reddet tibi in pro
 patulo. Et cum oraueris, non eris quem
 admodum hypocritæ. Nam illi solēt in
 conciliabulis & in angulis plateaz, stan
 tes orare, ut conspicui sint hominibus.
 Amen dico uobis, quod habent merce
 dem suam. Tu uero cum oras, introito
 in conclauē tuā, & occluso ostio tuo, ora
 patrē tuū q est i occulto, & pater tu⁹ q ui
 det in occulto, persoluet tibi in propa
 tulo. Vex orantes, ne sitis multiloq, sicut
 ethnici. Putant em fore, ut in multiloq
 suo exaudiant. Ne igit efficiamini si
 miles illis. Nouit enim pater uester, qui
 bus rebus opus sit uobis, priusq̄ petat
 tis ab illo. Ad hunc ergo modum orate
 uos. Pater noster, qui es in celis, sanctifi
 cetur nomen tuū. Veniat regnū tuū, fiat
 uoluntas tua, quemadmodū in caelo, sic
 etiam in terra. Panē nostrum quotidiana
 rum da nobis hodie, & remittito nobis
 debita nostra, sicut & nos remittimus de
 bitoribus nostris. Et ne inducas nos in
 tentationē. Sed libera nos a malo, quia
 tuum est regnum, & potentia & gloria,
 in sæcula sæculorum. Amen. Proinde,
 si remiseritis hoibus errata sua, remittet
 & uobis pater uester cœlestis. Qz si nō
 remiseritis hominibus errata sua, nec pa
 ter uester remittet errata uestra. Porro
 cū ieiunaueritis, ne sitis ueluti hypocritæ
 tetrici. Obscurāt em facies suas, quo per
 spiciū sit hoibus ipsos ieiunare. Amē di
 co uobis habēt mercedē suā. Tu uero cū
 ieiunas, unge caput tuū, & faciē tuā laua,
 ne conspicuū

ὅπως μὴ φανερῆς τῆς ἀνθρώποις κησένωμ, ἀλλὰ ὡς πατρὶ σου, ὡς ἔν ὡς κρυπτή, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν ὡς κρυπτή, ὅπως δώσει σοι ἐν ὡς φανερῶ. μὴ θησαυρίζετε ἑμὶ θησαυροὺς ἐπὶ γῆς, ὅπου σὴς κηλῆ βροῦσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κληπτὰ διορίσασι, καὶ κληπτὸν σου. ἠθῆσαυρίζετε δὲ ἑμὶ θησαυροὺς ἐν οὐρανῶ, ὅπου, ὅπου σὴς, ὅπου βροῦσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κληπτὰ οὐ διορίσασι, ὅπου δὲ κληπτὸν σου. ὅπως γὰρ ὄξισ ὁ θησαυρὸς ἑμῶν, ἐκῆ ἔσται καὶ ἡ καρδία ἑμῶν.

Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ὄξισ ὁ ὀφθαλμὸς, καὶ ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλῆς ἦ, ὅλορον τὸ σῶμα σου φωταίνῃ ἔσται. καὶ ὁ ὀφθαλμὸς σου κηρῶς ἦ, ὅλορον τὸ σῶμα σου σκοτινῶν ἔσται. εἰ ὅπου δὲ φῶς δὲ ἐν σοὶ σκοτὸς ὄξισ, τὸ σκοτὸς ὁ σὸς; ὁ δὲ εἰς δάματα οὐδὲ κυρίοις δούλευσιν, ἢ γὰρ τὸ ἑνὰ μισθῶν, καὶ τὸ ἑτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθῆξεται, καὶ τὸ ἕτερον καταφρονήσει, ὅπου δάματα θεῶν δολιχῶν καὶ μαμωνᾶ. διὰ τοῦτο λέγει ἑμὶ, μὴ μεριμνᾶτε τῆ ψυχῆ ἑμῶν τί φάγητε, τί πίητε, καὶ δὲ ὡς σῶματι ἑμῶν τί ἐνδύσθητε. ὁ θυξὶ ἢ ψυχῆ καλῶν ὄξισ ἐν τρυφῆς; καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος, ἐμβλεψατε εἰς τὰ πεταναὶ τὸ οὐρανῶ, ὅτι οὐ σπειρῶσι, οὐδὲ θείζουσι, οὐδὲ σπᾶγουσι εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ἑμῶν ὁ οὐράνιος, τρέφει αὐτὰ. οὐχὶ ἡμῆς μάλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ἑμῶν μεριμνῶν, δάματα προοιδίωσιν ἐπὶ σὺν ἡλικίᾳ αὐτῶν κῆχων ἑνα; καὶ πῶς ἐνδύματα ἑμῶν τί μεριμνᾶτε, καὶ αμάθει τὰ κρήνα τοῦ ἀγροῦ, ὡς ἀυξάνει, ὅπου κοπᾶ, οὐδὲ νῆσαι. λέγω δὲ ἑμῶν, ὅτι οὐδὲ σολομῶν ἐν τῶ σῆ τῆ δόξῃ αὐτῶν περιεβάλετο ὡς ἐμ τούτων, εἰ ἢ τὸ χόρτον τοῦ ἀγροῦ σῆμερον ὄντα, καὶ ἄνθρον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμολένουσι, ὅπου πολλῶν μάλλον ἑμῶν ὀλιγόπιστοι; μὴ ὅπου μεριμνήσθητε

γοιτε

ne conspicuum sit hoibus te ieiunare, sed patri tuo, qui est in occulto, & pater tuus quid et in abdito, reddet tibi in patulo. Ne reponatis uobis thesauros in terra, ubi erugo & tinea corrumpit, & ubi fures profodiunt, ac furantur. Sed recedite uobis thesauros in caelo, ubi neque erugo neque tinea corrumpit, & ubi fures non profodiunt, neque furantur. Nam ubi fuerit thesaurus uester, illic erit & cor uestrum. Lucerna corporis est oculus. Si igitur oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit. Quod si oculus tuus malus fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit. Ergo si lumen quod est in uobis, tenebrae sunt, ipse tenebrae quanta erunt? Nemo potest duobus dominis seruire. Aut enim hunc habebit odio, & alterum illum diliget, aut huic adhaerbit, & alterum illum negliget. Non potestis deo seruire & mammonae. Propterea dico uobis, ne sitis solliciti uitae uestrae, quid esuri sitis, aut bibituri, neque corpori uestro, quibus indumentis usuri. Nonne aia pluris est, quam cibus, & corpus quam indumentum. Vertite oculos ad uolatilia caeli, quia non serunt neque metunt, neque conuehunt in horrea, & pater uester caelestis alit illa. Nonne uos longe praecelitis illa? Quis autem ex uobis sollicitus cogitando, potest addere ad staturam suam cubitum unum? ac de indumento quid solliciti estis? Cognoscite lilia agri, quomodo crescunt. Non laborant, neque nent. Attamen dico uobis, ne Solomone quidem in uniuersa gloria sua, sic amictum fuisse, ut unum ex his quod si gramen agri, quod hodie cum sit, cras in cibano mittitur, deus sic uestit, an non multo magis uobis id faciet, o pusillae fidei? ne sitis igitur solliciti dicentes

γοντες. τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα. πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ. οἷδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι ζητεῖτε τούτων ἀνάμτων. ζητεῖτε δὲ πρῶτον πλὴν βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προσεθήσεται ὑμῖν. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν ἄρτιον, ἢ γὰρ ἄρτιον, μεριμνήσει ἑαυτῆς, ἀρεκετὸν τῆ ἡμέρας ἡ κακία αὐτῆς. μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε, ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε. καὶ ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖτε, μετρηθήσεσθε ὑμῖν. τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν ᾧ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀδελφοῦ σου, πλὴν δὲ ἐν ᾧ ὀφθαλμῶν σοῦ ὀφθαλμῶν σοῦ, καὶ κατανοεῖς; ἢ πῶς εἴρησ' ἔσθ' ἀδελφῶν σου, ἄφες ἐκβαλῶ τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν ᾧ ὀφθαλμῶν σου; ὕποκριτὰ, ἐκβαλλε πρῶτον πλὴν δοκῶν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψῃς ἐκβαλῆναι τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυσί. μὴ δὲ βάλλετε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶ αὐτῶν, καὶ σφαῖρες ξηξέωσιν ὑμᾶς. αἰτῆτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν. ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοίγῃσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν, λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει. οἱ δὲ κρούοντες ἀνοίγῃσεται. ἢ τίς ἐσιν ἐξ ὑμῶν ἀνθρώπων, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ ἦος αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθῦν αἰτήσῃ, μὴ ὄψιν ἐπιδώσῃ αὐτῷ; εἰ οὐκ ὑμῖς πονηροὶ ὄντες, οἷδια / τε δόματα ἀγαθὰ διδώμαί τοῖς τέκνοις ὑμῶν πόσῳ μάλλον ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσῃ ἀγαθὰ τοῖς αἰτῶσιν αὐτῶν; πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς. οὐδὲ ἄρα ἐσιν ὁ νόμος καὶ ὁ ἐπιπροφήτῃ. εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ ἐν ὄχῳ /

cetes. Quid edemus aut quid bibemus, aut quibus operiemur? Nam omnia ista, gentes exquirunt. Nouit enim pater uester caelestis, quod opus habeatis, his oibus. Sed quaerite primum regnum dei, & iusticiam eius, & haec omnia adhaerentur uobis. Ne sitis igitur solliciti in crastinum, nam crastinus dies curam habebit sui ipsius, sufficit sua diei afflictio. Nolite iudicare, ne iudicemini, in quo enim iudicio iudicatis, in eo iudicabimini, & in qua mensura metimini, in ea metietur uobis alij. Cur autem uides festucam, quae est in oculo fratris tui, trabem autem quae est in oculo tuo, non animaduertis? Aut quomodo dicis fratri tuo, sine exima festucam ex oculo tuo & ecce trabes est in oculo tuo? Hypocrita, exime prius trabem ex oculo tuo, & tunc perspicies, ut eximas festucam ex oculo fratris tui. Ne detis quod sanctum est canibus, ne piceritis margaritas uestras, ante porcos, ne quando hi conculcent eas pedibus suis, & illi uersi lacerent uos. Petite & dabitur uobis, quaerite, & inuenietis, pulsate, & aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit, & omnis qui quaerit inuenit, & pulsanti aperietur. An quisquam est uestrum homo, qui si filius eius perierit panem, lapidem daturus sit illi? Aut si piscem petierit, num serpentem addet illi? Si uos igitur cum sitis mali, nostis dona bona dare filiis uestris, quanto magis pater uester, qui est in caelis dabit bona, si postuletis ab illo? Omnia igitur quaecumque uolueritis, ut faciant uobis homines, sic & uos facite illis. Haec enim est lex, & prophetarum. Introite per arctam portam, quoniam lata est porta, & spacio-

VII

ρος ἢ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς πλὴν ἀπώλειαν,
 καὶ πολλοὶ εἰσιμ οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.
 ὅτι στενὴ ἢ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς, ἢ
 ἀπάγουσα εἰς πλὴν ζωῆς, καὶ ὀλίγοι εἰσιμ
 οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν. προσέχετε δὲ ἀπὸ
 τῶν ψευδοπροφητῶν, οἱ τινες ἐρχονται πρὸς
 ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιμ ποροβάτων, ἔσωθεν
 δὲ εἰσιμ, λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν καρ-
 πῶν αὐτῶν ἐπιγνώσαθε αὐτοὺς. μή τι
 συλλέγουσιμ ἀπὸ ἀκαρπῶν σαφολῆς; ἢ
 ἀπὸ θριβύλων σῦκα; οὕτως πᾶρ δὲ ἴμ-
 ρισομ ἀγαθῶν, καὶ πῶν καλῶν ποιῶν. τὸ
 δὲ σαπρῶν δὲ ἄκαρπῶν, καὶ πῶν πορνοῦσ
 ποιῶν, οὐ δὴ αὐτῶν δὲ ἄκαρπῶν ἀγαθῶν καὶ πῶν
 πορνοῦσ ποιῶν. οὐδὲ δὲ ἄκαρπῶν σαπρῶν καὶ
 πῶν καλῶν ποιῶν. πᾶρ δὲ ἄκαρπῶν μὴ ποι-
 οῦν καὶ πῶν καλῶν, ἐκκόπεται, καὶ εἰς πῶν
 βιάλλεται. ἄρα ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν
 ἐπιγνώσαθε αὐτοὺς. οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι
 κύριε, κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 ἁγίου, ἀλλὰ ὁ ποιῶν τὰ βέλγημα τῆς πατρὸς μου
 τῆς ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐρῶσίν μοι ἐν κεί-
 νῃ τῇ ἡμέρᾳ, κύριε κύριε, οὐ τῶν σῶν ὀνόματι προ-
 εφητέυσσαμεν; καὶ τῶν σῶν ὀνόματι δαιμόνια
 ἐξέβλομεν; καὶ τῶν σῶν ὀνόματι δυνάμεις
 πολλαῖς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογή-
 σω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἐγίνωκ ὑμᾶς. ἀ-
 ποχωρεῖτε ἀπὸ ἐμοῦ, οἱ ἐργαζόμενοι πλὴν ἁ-
 νειμίας. πᾶρ οὕτως ὅς τις ἀκούῃ μου τοὺς λό-
 γους τούτους, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωσῶ αὐ-
 τὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ. ὅς τις ὠκοδόμησεν τὴν
 οἰκίαν αὐτῆς ἐπὶ τῷ πέτρῳ, καὶ κατέβη ἡ βρο-
 χὴ, καὶ ἔβλητο οἱ ποταμοί, οὐ ἐκνευσαν οἱ ἅ-
 νειμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ
 ἐπεσε. Τίθεται ἡμεῖς ἐπὶ τῷ πέτρῳ. καὶ
 πᾶρ ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους,
 καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μω-
 ρῷ. ὅς τις ὠκοδόμησεν τὴν οἰκίαν αὐτῆς ἐπὶ τῷ
 ἄμμῳ, καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἔβλητο οἱ ποταμοί
 καὶ ἐκνευσαν

fa uia quæ abducit in exitium, & multi
 sunt qui ingrediuntur per illam. Quo/
 niam angusta est porta, & stricta uia,
 quæ abducit ad uitam, & pauci sunt,
 qui inueniunt illam. Attendite a pseu/
 do prophetis, qui ueniunt ad uos, in
 uestimentis ouium, sed intrinsecus sunt
 lupi rapaces. A fructibus ipsorum co/
 gnoscetis eos. Num colligunt de spinis
 uuam? aut de tribulis ficus? Sic omnis
 arbor bona, fructus bonos facit. Pu/
 tris autem arbor, fructus malos facit.
 Non potest arbor bona, fructus malos
 facere. neq; arbor putris, fructus bo/
 nos facere. Omnis arbor, quæ non fa/
 cit fructū bonum, exciditur, & in ignem
 conicitur. Igitur ex fructibus ipsorum, co/
 gnoscetis eos. Non oīs is qui dicit mihi
 domine, domine, introibit in regnum
 cælorum, sed qui fecerit uoluntatem pa/
 tris mei, qui in cælis est. Multi dicent
 mihi in illo die. Domine, domine. Non/
 ne in nomine tuo prophetauimus, & in
 nomine tuo demonia eiecimus? & in
 nomine tuo multas uirtutes fecimus?
 Actum confitebor illis, nunquam no/
 uī uos. Discedite a me, qui operamini
 iniquitatem. Omnis enim qui audit
 ex me sermones hos, & facit eos, ad simi/
 labo illum uiro prudenti, qui ædificauit
 domum suam super petram, & descen/
 dit humber, & uenerunt flumina, & fla/
 uerunt uenti, & irruerunt in domum
 illam, & non est prostrata. Fundata em̄
 fuerat super petram, & omnis qui audit
 a me sermones hos, & non facit eos,
 assimilabitur uiro fatuo, qui ædificauit
 domum suam super harenam, & descen/
 dit humber, & uenerunt flumina, &
 flauerunt

